

בג"צ 4797/07

בית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

האגודה לזכויות האזרח בישראל
ע"י ב"כ עוה"ד עאוני בנא ואח'
ת"ד 33709, חיפה 31336
טל': 04-8526333 פקס: 04-8526331

העותרת

נ ג ד

1. רשות שדות התעופה
 2. שירות הביטחון הכללי
 3. משרד התחבורה
- על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים
טל': 02-6466681; פקס: 02-6467011

המשיבים

הדעה משלימה מטעם המשיבים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 19.3.08, מתכבדים המשיבים להגיש הודעה משלימה זו מטעמם.

1. עניינה של העתירה בחליכי הבידוק הביטחוני של נוסעים וכבודתם בשדות התעופה בישראל.

2. בתגובתם מיום 12.3.08 פירטו המשיבים את הרקע העובדתי הרלוונטי לסוגייה, ונכלל זה מהות האיום הנשקף לתעופה האזרחית, והמשמעויות הקשות ביותר של התממשות איום זה מבחינת היקף הנפגעים בנפש, כמו גם מבחינת השלכות אסטרטגיות על חוסנה הלאומי של המדינה, ופגיעה מוראלית, פסיכולוגית וכלכלית.

על רקע האמור, ציינו המשיבים בתמצית את השיקולים המרכזיים העומדים ביסוד בניית מערך הבידוק בשדות התעופה, ואת עקרונות שיטת הבידוק הנוהגת.

המשיבים ציינו, כי נוחלי ופרטי שיטת הבידוק; התפיסות חנוקצועיות המפורטות העומדות בבסיסם; וכן היכולות הטכנולוגיות הקונקרטיות המשמשות את מערך האבטחה, חנים חסויים בשל חשש ממשי לפגיעה בביטחון המדינה עקב חשיפתם. לעניין

זה הפנו המשיבים אף להחלטות שיפוטיות, אשר אישרו בעבר את הסיוע של פרטים כאמור.

3 במהלך הדיון שהתקיים ביום 19.3.08 בפני בית המשפט הנכבד, הציגו המשיבים בהרחבה, במעמד צד אחד, את סרטי שיטת הבידוק הביטחוני בשדה התעופה, את התפיסה המקצועית העומדת ביסודם; וכן את הטעמים העומדים ביסוד החשש לפגיעה בביטחון עקב השיפתם.

בסיום הדיון קבע בית המשפט, כי המשיבים יגישו הודעה מעדכנת מטעמם, בה יבהירו אם ומה ניתן לחשוף מתחומר שהוצג בפני בית המשפט במהלך הדיון.

4 בעקבות הדיון שנערך בפני בית המשפט, נערכו דיונים פנימיים בשב"כ במגמה לבחון האם ניתן לחשוף פרטים נוספים אודות חליך הבידוק הביטחוני, מעבר למפורט בהודעת המשיבים מיום 12.3.08.

יודגש כי הנושא נדון בדריגים הבכירים ביותר בשב"כ, והוכרע על-ידי ראש השב"כ.

5 במתח הדברים נציין, כי עמדת השב"כ הינה כי לא ניתן לחשוף את (הלי הבידוק הביטחוני בשדות התעופה, וכי השיפה כאמור עלולה לפגוע בביטחון המדינה, מהטעמים עליהם עמדנו בדיון שנערך בפני בית המשפט הנכבד.

6 עם זאת, למרות האמור, ניתן לפרט עקרונות כלליים העומדים בבסיס שיטת הבידוק, כדלקמן:

א. תפיסת אבטחת התעופה הישראלית נקבעת על בסיס הכרת אמצעי הלחימה ושיטות הפעולה של גורמי חטור. מערך האבטחה מתמודד עם מגוון רחב ביותר ומתוחכם של אמצעי לחימה, שיטות הסלקה (הסתרת אמצעי לחימה בחפץ שנראה תמים) ודרכים להסוואת המחבלים עצמם.

ב. עוצמת האיום ומורכבותו, מול מגבלות המידע המודיעיני הפרטני, מחייבים הערכה של עוצמת ה"איום בכוח" (האיום הפוטנציאלי) העלול להשקף מכל נוסע, בין כנעל פח"ע "יתוקף" (בעל כוונה לבצע פיגוע) ובין כנושא שלא מדעת של אמצעי תבלה (נוסע "מנוצלי") בהתאם להערכת האיום בבית, נקבעת רמת הבידוק הנדרשת והמיושמת ביחס לנוסע. "האיום בכוח" אינו מבוסס רק על מידע קונקרטי המתייחס לאדם קונקרטי אלא גם על מאפייני הנוסע, בגורות שונות.

ג. בשל רמת האיום הגבוהה, ובהתאם להנחיות בינלאומיות, כל אוכלוסיית הנוסעים עוברת בידוק ביטחוני. רמת הבידוק נקבעת בהתאם להערכת רמת האיום בכוח. הערכה זו נעשית על יסוד נתונים שונים רלוונטיים, המבוססים על תובנות מודיעיניות ומקצועיות.

ד). קיימים מספר פרמטרים לפילוח אוכלוסיית חנוסעים, לצורך קביעת רמת האיום בכוח וקביעת רמת הבדוק הנגזרת מכך, וקיים מדרג של רמות בידוק. רמת בידוק מחמירה של אורחים (שאינן לגביהם מידע קונקרטי) נקבעת לפי בדיקה ושקלול של מספר פרמטרים שונים, ולא על יסוד פרמטר כלשהו העומד לעצמו.

ה). בניגוד למשתמע מחנטען בעתירה, אין רמת בידוק מחמירה אחידה לכלל אזרחי ישראל הערבים. כפועל מרביתה של אוכלוסייה זו עובר תהליכי בידוק מהירים, שאינם גורמים להכבדה יתרה או לעיפוב חנוסעים, עקב הצורך, למשל, בפתיחת מזוודות וכד'. מגמה זו תמשך ואף תוגבר לאחר השלמת ההיערכות המחודשת של חליך הבידוק בנתביג. היערכות שתהיה במתווה עליו הוסבר בתגובת המשיבים לעתירה.

7. אלו הם עקרונות כלליים שניתן לחשוף, מבלי שייגרם מכך סיכון לביטחון המדינה. פירוט נוסף לא ניתן ליתן בהודעה גלויה זו.

8. הודעה זו נתמכת בתצהירו של המכונה 'רם', ראש מחלקת תורה והנחייה מקצועית בחטיבה להכוונת האבטחה בשירות הביטחון הכללי.

עונב גלומב
סגנית בכירה אי לפרקליט המדינה

אסנת מנדל
מנהלת מחלקת הבטיחות
בפרקליטות המדינה